

ગુજરાત ઊર્જા વિકાસ એજન્સી, ગાંધીનગર

બેટરી સંચાલિત વાહનો

વિશ્વમાં પેટ્રોલ, ડીઝલ થી ચાલતા વાહનોની સંખ્યા ઉત્તરોત્તર વધતી જાય છે. આ વાહનોનો વપરાશ વધવાને કારણે તેના દ્વારા થતા કાર્બન ઉત્સર્જનને કારણે વાતાવરણનું પ્રદૂષણ વધતુ જાય છે. વાતાવરણનું પ્રદૂષણ વધવાને કારણે ગ્લોબલ વોર્મિંગ જેવી ગંભીર સમસ્યાનો સામનો સમગ્ર વિશ્વ કરી રહ્યું છે. આ ઉપરાંત પેટ્રોલિયમ પેદાશોનો મર્યાદિત જથ્થો ખૂબ જ ઝડપથી ઘટી રહ્યો છે. ભારત જેવા દેશને કુડ ઓઈલની આયાત વધવાને કારણે વિદેશી કુંડિયામણ પણ વધારે ખર્ચ થઈ રહ્યું છે.

બેટરી સંચાલિત વાહનોના વપરાશ વડે ઉપરોક્ત સમસ્યાઓ હળવી કરી શકાય એમ છે. આ વાહનોની વિશેષતાઓ તથા તેનાથી થતા લાભ નીચે મુજબ છે.

- વાહન ચલાવવા માટે પેટ્રોલ કે ડીઝલની જરૂરિયાત રહેતી નથી.
- મોટર વડે ચાલતુ વાહન હોઈ ધૂમાડા તથા અવાજ રહિતનાં પરિવહનનો વિકલ્પ પૂરો પાડે છે.
- લો સ્પીડ (૨૫ કિ.મી/કલાક) તથા હાઈ સ્પીડ (૪૦ થી ૫૦ કિ.મી/કલાક) એમ બે પ્રકારનાં બેટરી સંચાલિત ટુ વ્હીલર્સ બજારમાં ઉપલબ્ધ છે.
- લો સ્પીડ (૨૫ કિ.મી/કલાક) વાહનોને ઓટોમોટીવ રીસર્ચ એશોશીએશન ઓફ ઈન્ડિયા(ARAI), નવી દિલ્હી દ્વારા ડ્રાઈવીંગ લાઈસન્સ તેમજ આર.ટી.ઓ રજીસ્ટ્રેશનમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવેલ છે.
- મેઈન્ટેનન્શનો ખર્ચ ઓછો આવે છે.
- બેટરી સરળતાથી મોબાઈલની જેમ ચાર્જ કરી શકાય છે, તેમજ એક વખત કુલ ચાર્જ કરેલ બેટરી વડે ૫૦ કિ.મી જેટલુ અંતર સરળતાથી કાપી શકાય છે.
- દેખાવમાં અન્ય વાહનો જેવા જ આકર્ષક લાગે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ,ગૃહિણીઓ (મહિલાઓ) તથા સીનીયર સીટીઝન્સ માટે સલામત પરિવહનનો વિકલ્પ આપે છે.
- મુખ્યત્વે બેટરી (૧૨ વોલ્ટ,૨૦/૨૪ એમ્પીયર અવર,૪નંગ) મોટર (૨૫૦ વોટ અને તેથી વધુ) કન્ટ્રોલર, ચાર્જર જેવા મુખ્ય ભાગો દ્વારા કાર્ય કરે છે.
- બેટરી સંચાલિત ટુ વ્હીલર્સની મોડેલ મુજબ અંદાજીત બજાર કિંમત રૂ.૩૫,૦૦૦ થી શરૂ થાય છે.
- બેટરી સંચાલિત ટુ વ્હીલર્સ ઉપરાંત થ્રી અને ફોર વ્હીલર્સ વાહનો પણ બજારમાં ઉપલબ્ધ છે.

બેટરી સંચાલિત વાહનોને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નેશનલ ઇલેક્ટ્રીક મોબીલીટી મીશન પ્લાન (NEMMP) હેઠળ ખાસ પ્રોત્સાહન આપવામાં આવેલ છે. ગુજરાતમાં જેડા (GEDA) દ્વારા પણ આ વાહનોને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે.

બેટરી સંચાલિત ટુ-વ્હીલર યોજના વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮

વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન કલાઇમેટ ચેન્જ વિભાગ તથા જેડા દ્વારા અમદાવાદ, વડોદરા, રાજકોટ, સુરત, ગાંધીનગર તથા આ શહેરોનાં શહેરી વિકાસ સત્તામંડળ હેઠળના વિસ્તારની શાળાઓમાં ધોરણ ૯ થી ૧૨ માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને બેટરી સંચાલિત વાહનો (લો-સ્પીડ) તથા કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને (લો-સ્પીડ તથા હાઇ-સ્પીડ ટુ વ્હીલર) ખરીદવા માટે રાજ્ય સરકારની રૂ. ૧૦,૦૦૦/- પ્રતિ વાહન સબસીડીનો લાભ આપવાની યોજના અમલમાં મૂકવાનું આયોજન કરેલ છે.

બેટરી સંચાલિત વાહનોના વપરાશથી થતા ફાયદા નીચે મુજબ છે.

૧. વાહન બેટરી સંચાલિત હોવાથી પેટ્રોલ/ડીઝલ નો વપરાશ થતો નથી.
૨. અંદાજીત ૨૦ પૈસા પ્રતિ કિલોમીટર જેટલો વાહન ચલાવવાનો ખર્ચ થાય છે.
૩. પ્રદૂષણ રહિત / ઇકોફ્રેન્ડલી વાહન હોવાથી હાનિકારક ગેસ થી ફેલાતું હવાનું પ્રદૂષણ થતું નથી.
૪. અવાજ રહિત હોવાથી અવાજનું પ્રદૂષણ થતું નથી.
૫. લો-સ્પીડ (૨૫ કિ.મી. પ્રતિ કલાક મહત્તમ ગતિ) વાહનોને ઓટોમોટીવ રીસર્ચ એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા (ARAI) દ્વારા આર.ટી.ઓ રજીસ્ટ્રેશન તથા ડ્રાઇવીંગ લાયસન્સમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવેલ છે.

વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન આ યોજનાનું અમલીકરણ નીચે મુજબ કરવાનું આયોજન છે.

(અ) લાભાર્થી ની યોગ્યતા

રાજ્યના અમદાવાદ, વડોદરા, રાજકોટ, સુરત , ગાંધીનગર તેમજ આ શહેરોનાં શહેરી વિકાસ સત્તામંડળ હેઠળના વિસ્તારની શાળામાં ધોરણમાં ૯ થી ૧૨માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને લો-સ્પીડ બેટરી સંચાલિત ટુ-વ્હીલર તથા કોલેજોમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને લો-સ્પીડ/હાઇ-સ્પીડ ટુ વ્હીલર ખરીદવા માટે રાજ્ય સરકારની સહાય આપવામાં આવનાર છે.

(બ) સહાયનું ધોરણ

હાઇ-સ્પીડ તથા લો-સ્પીડ એમ બન્ને પ્રકારના બેટરી સંચાલિત ટુ વ્હીલર ખરીદવા માટે વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- પ્રતિ વ્હીકલ નાણાકીય સહાય આપવામાં આવશે.